

ВІДГУК

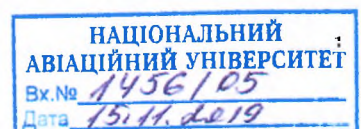
офіційного опонента на дисертацію Хапка Юрія Богдановича на тему «Фінансово-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні», подану до спеціалізованої вченої ради Класичного приватного університету на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми. Для ефективного функціонування національної економіки України загалом важливим є підвищення інвестиційної активності інвесторів у країні, оскільки саме збільшення інвестиційних ресурсів допомагає підприємству та економіці все більше розвиватися й процвітати. Саме інвестиції формують одну зі складових, які визначають конкретні позиції країни на світовому ринку. Інвестиційна ситуація в Україні є нестабільною та характеризується відсутністю достатнього обсягу інвестицій, що спричинено несприятливим інвестиційним кліматом в країні.

Інвестиційна діяльність посідає значне місце в розвитку та ефективному розвитку економіки, адже саме інвестиції забезпечують розширення підприємницької діяльності та освоєння нових галузей бізнесу й технологій. Від кількості капіталовкладень залежить розквіт власного виробництва та розвиток економіки загалом. Без належного інвестування досить важко розраховувати на ефективне функціонування виробництва.

Сьогодні в Україні інвестиційна діяльність перебуває на низькому рівні законодавчого врегулювання, що призводить до зниження рівня застосування на практиці. Тому висвітлення тенденцій розвитку фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності, визначення напрямків підвищення ефективності такої діяльності може посприяти подоланню інвестиційної кризи.

В умовах ринкового середовища, що швидко змінюється, чим не завжди позитивно впливає на ефективність діяльності підприємств, великого значення

набуває виважена інвестиційна діяльність, яка потребує пристосування й адаптації до умов як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

Сьогодні Україна стоїть на шляху всебічних і всепоглинаючих перетворень. За таких умов проблема налагодження стабільного інвестиційного процесу стає однією з першочергових. Для підприємств, що не мають можливості використовувати внутрішні фінансові ресурси, доцільним кроком є залучення інвестицій. Перебіг, характер, інтенсивність та ефективність управління інвестиційними процесами багато в чому залежать від інвестиційного клімату країни.

На жаль, інвестиційний клімат в Україні не може бути охарактеризований як сприятливий через низку проблем, які заважають його розвитку. Це зокрема: нестабільність фінансової нормативно-правової бази; постійні коливання курсу національної грошової одиниці; політична нестабільність; недостатній рівень розвитку валютного регулювання; низький рівень забезпечення привабливості об'єктів інвестування, інвестиційної діяльності банків, розвитку та функціонування парабанківської системи; недостатня кількість вільних економічних та офшорних зон та інших.

За таких умов виникає потреба у розробці нового механізму фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності, в якому значне місце посідали б норми, що встановлюють основоположні правові засади такої діяльності суб'єктів владних повноважень, їх інвестиційно-правовий статус, а також відповідальність за порушення інвестиційного законодавства України.

Вважаємо, що цих аргументів достатньо для висновку щодо критерію актуальності дисертаційної роботи, який відповідає вимогам МОН України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. У першому розділі “Науково-теоретичні засади фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності держави” автор досліджує історичні аспекти фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності держави, інвестиційну діяльність держави як вид її фінансової діяльності, форми та операції інвестиційної діяльності держави.

У другому розділі дисертаційної роботи “Удосконалення фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності держави” дисертант визначає особливості фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності держави, розвиток інвестиційних правовідносин у сфері інвестиційної діяльності держави, інституціональні та субінституціональні правові принципи інвестиційної діяльності держав, аналізує суб’єктний склад публічних інвестиційних правовідносин та кола їх повноважень.

Обґрунтованість висунутих здобувачем наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням практичної діяльності суб’єктів інвестиційних правовідносин, практики прийняття відповідних рішень, особливостей здійснення інвестиційної діяльності за чинним законодавством України, опрацьованими літературними джерелами з фахових питань та використанням отриманих результатів з метою удосконалення теорії, практики реалізації інвестиційних правовідносин.

Дисертаційна робота розв’язує важливу наукову проблему щодо вдосконалення теоретичних основ фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності держави, визначення завдань і основних напрямів діяльності органів державної влади у сфері державного інвестування, виявлення прогалин сучасного правового регулювання й розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності правотворчої та правозастосовчої діяльності у сфері інвестиційної діяльності держави.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними. Кожен пункт наукової новизни в дисертаційній роботі науково обґрунтований, доведений та висвітлений в наукових працях здобувача. У роботі також існує детальний аналіз чинного інвестиційного законодавства України щодо проблем здійснення інвестиційної діяльності, її форма та видів, інвестиційних правових норм, запропоновано за результатами дослідження шляхи удосконалення інвестиційних правовідносин через внесення відповідних змін до інвестиційного законодавства України.

Пропозиції автора за результатами дослідження спрямовані також на розвиток категорійного апарату науки фінансового права, виявлення суті і особливостей інвестиційних правовідносин. Особливо цікавою є та позиція автора, що інвестиційну діяльність держави він визначає як об'єкт фінансово-правового регулювання через здійснення державою функцій з планомірного розподілу та вкладення державних інвестицій у діяльність публічно-правового утворення (держави, адміністративно-територіальних одиниць) або приватної особи в публічних цілях за допомогою створення, збереження й збільшення вартості державного майна

Слід погодитись із автором, що вкладання державних корпорацій потрібно розглядати як державні інвестиції. Незважаючи на те, що майно, передане державній корпорації Україною в особі відповідних органів державної влади, є власністю державної корпорації, воно фактично перебуває під контролем і управлінням держави. Між державою й державною корпорацією виникають відносини «опіки, спостереження, контролю», які полягають у можливості формування органів управління юридичної особи публічного права органами державної влади і, як правило, з числа державних службовців.

Відбувається це таким чином. Органи виконавчої влади, уповноважені здійснювати управління державними корпоративними правами, визначають представника, відповідального за управління державними корпоративними правами, з числа працівників їх центральних апаратів або підвідомчих їм органів. Контроль за діяльністю своїх представників відповідні органи виконавчої влади здійснюють через прийняття від них звітів про результати їх діяльності та діяльності акціонерного товариства. Органи виконавчої влади проводять аналіз діяльності товариства й ефективності виконання функцій представником, готують пропозиції щодо подальшого функціонування товариства й умов управління та інформують вищі органи. Уповноважені особи виконують функції з управління корпоративними правами держави на

основі договору доручення, який вони укладають з уповноваженими органами управління або Фондом державного майна України.

Передача корпоративних прав держави в управління уповноваженим особам здійснюється з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Корпоративні права держави, передані уповноваженим особам в управління, не можуть бути відчужені з державної власності без дозволу Кабінету Міністрів України. На них не може бути звернено стягнення за зобов'язаннями уповноваженої особи. Стосовно них не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути відчуження цих корпоративних прав з державної власності. Відчуження корпоративних прав держави здійснюється відповідно до законодавства з питань приватизації.

Уповноважена особа здійснює функції з управління корпоративними правами держави шляхом реалізації прав акціонера (учасника) господарського товариства в межах повноважень, які надають зазначені корпоративні права держави, що передані цій особі в управління на підставі договору доручення.

Визначення уповноважених осіб відбувається на конкурсних засадах. Ініціатором проведення такого конкурсу може бути Кабінет Міністрів України, Фонд державного майна України, уповноважені органи управління, а також юридичні та фізичні особи, які можуть претендувати на виконання функцій з управління корпоративними правами держави. Критерієм визначення переможця конкурсу є фінансово-економічні показники діяльності господарського товариства, які повинні бути досягнуті шляхом реалізації запропонованої претендентом програми управління (програми розвитку).

Також можна погодитись із сформульованими автором кількома групами публічних цілей, відповідно до яких здійснюється вкладання державних інвестицій: а) соціально-економічний розвиток держави та її адміністративно-територіальних одиниць, що має загальнодержавне або загально регіональне значення; б) створення й розвиток елементів інноваційної системи; в) стимулювання інвестиційної активності приватних осіб шляхом підвищення

привабливості інвестиційного проекту за рахунок входження в нього держави;
г) інші публічні цілі залежно від етапів розвитку інвестиційної діяльності держави.

Здобувач достатньо вдало визначив, що державним інвестиціям як фінансово-правовій категорії властиві розвивальна, стимулююча й інформаційна функції, у яких виражається їх соціально-економічна роль, тобто призначення в житті суспільства та держави. За допомогою інвестицій держава вкладає капітал у розвиток ключових галузей національної економіки та соціальної сфери, що мають загальнонаціональне значення, але які внаслідок високої капіталомісткості, підвищених ризиків і віддаленого економічного ефекту часто є малопривабливими, а часом і просто нереальними для приватного підприємництва (розвивальна функція); спонукає суб'єктів економічної діяльності здійснювати інвестиційну діяльність для задоволення власного й суспільного інтересу (стимулююча функція), а також інформує інвесторів про основні вектори розвитку національної економіки на відповідній території, що надає певної стабільності й прозорості інвестиційно-правовій політиці держави (інформаційна функція).

Досить вдало автор розмежовує поняття «державна інвестиційна діяльність» та «державна підтримка інвестиційної діяльності», де державне інвестування є складовою державної підтримки, однак цим поняттям повністю не охоплюється, оскільки може здійснюватися не лише в інтересах приватних осіб (стимулююча функція), а й в інтересах суспільства та держави в цілому (розвивальна функція). При цьому державну підтримку інвестиційної діяльності не можна повністю ототожнювати виключно тільки з фінансовими та економічними заходами. Вона також включає в себе комплекс заходів організаційного, правового та іншого характеру, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку інвестиційної діяльності.

Практичною є пропозиція автора, що в Бюджетному кодексі України можна передбачити положення, відповідно до яких допускатиметься надання капітальних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам з метою

співфінансування об'єктів капітального будівництва державної власності, бюджетні інвестиції в які здійснюватимуться з місцевих бюджетів, або на надання відповідних трансфертів місцевим бюджетам на співфінансування об'єктів капітального будівництва комунальної власності, бюджетні інвестиції в які здійснюватимуться з місцевих бюджетів.

Також можна погодитись із автором, що до сфери фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності він відніс такі суспільні відносини як: 1) податкові відносини, що виникають між суб'єктами інвестиційної діяльності з державою з приводу утримання податків, а також у процесі здійснення податкового контролю, оскарження актів податкових органів, дій (бездіяльності) їх посадових осіб і притягнення до фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення; 2) відносини щодо банківського регулювання й банківського контролю, включаючи встановлення та реалізацію порядку реєстрації й ліцензування банків та інших фінансових установ; 3) відносини у сфері валютного регулювання й валютного контролю; 4) регулювання кредитних відносин; 5) регулювання відносин з інвестиційних угод та угод про розподіл продукції (у частині фінансових зобов'язань інвесторів перед державою); 6) відносини з регулювання грошового обігу, включаючи встановлення порядку готівкового грошового обігу й касових операцій юридичних осіб; 7) відносини з регулювання ринку цінних паперів, включаючи встановлення порядку здійснення процедур державної реєстрації та інших способів легалізації різних форм інвестицій у цінні папери й контроль за їх обігом; 8) відносини щодо встановлення правил випуску, обігу й погашення державних цінних паперів.

Своєчасними є науково-практичні пропозиції автора щодо внесення низки змін чинного законодавства України, які удосконалюють інвестиційні правовідносини.

Робота написана на актуальну тему і на високому науковому та практичному рівні; одержані в процесі дослідження наукові результати, висновки і пропозиції є новими, мають суттєве теоретичне і практичне значення,

являють собою приріст знань в юридичній науці. Вдалою є структура дисертаційної роботи, яка логічно, повно і точно відображає задум і концепцію проведеного дослідження. Висновки і пропозиції обґрунтовані у дисертації.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають на підставі фінансово-правових норм у сфері інвестиційної діяльності держави.

Предмет дослідження – фінансово-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях. Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, забезпечена знанням і творчим використанням наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень. Вони охоплюють тривалий період часу, базуються на узагальненні практичності інвестиційної діяльності. Отримані наукові результати, теоретичні положення й практичні висновки проведеного дослідження були здійснені в межах науково-дослідної роботи «Баланс публічних і приватних інтересів при правовому регулюванні суспільних відносин» (номер державної реєстрації 0116U008200). Особисто здобувачем було визначено інвестиційну діяльність держави як об'єкт фінансово-правового регулювання, удосконалено поняття публічних інвестиційних правовідносин, запропоновано законодавче забезпечення інвестиційної діяльності держави через розробку та прийняття проекту Кодексу України про інвестиційну діяльність.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вперше:

– визначено інвестиційну діяльність держави як об'єкт фінансово-правового регулювання через здійснення державою функцій з планомірного розподілу та вкладення державних інвестицій у діяльність публічно-правового утворення (держави, адміністративно-територіальних одиниць) або приватної особи в публічних цілях за допомогою створення, збереження й збільшення вартості державного майна (стор. 81);

удосконалено:

– визначення фінансово-правової категорії «інвестиційне законодавство» як сукупності нормативно-правових актів України та міжнародних договорів, ратифікованих Україною, що регулюють суспільні відносини у сфері інвестиційної діяльності відповідних її суб'єктів (держава в особі її органів влади, суб'єкти господарювання, приватні інвестори) у частині зниження тиску на інвесторів, створення дієвих механізмів управління інвестиційною діяльністю, мотивації суб'єктів господарювання стосовно довгострокових вкладень, населення щодо вкладення коштів у розвиток економіки, забезпечення державних гарантій інвесторам, а також відповідної правової регламентації умов здійснення інвестиційної діяльності та вимог до неї, укладання угод між інвесторами й об'єктами інвестування для подальшого отримання доходів (стор. 51);

– науковий підхід до розвитку публічних інвестиційних правовідносин як суспільних відносин, що врегульовані нормами фінансового права й мають публічний та владно-майновий характер, створюються в процесі планомірного розподілу й вкладення державних інвестицій у діяльність іншого публічно-правового утворення або приватної особи з метою отримання прибутку (доходу) і досягнення іншого корисного соціального ефекту (стор. 152);

набуло подальшого розвитку:

– формування категоріального апарату науки фінансового права шляхом визначення поняття державних інвестицій як матеріальних, нематеріальних і фінансових активів, що вкладаються безпосередньо або із залученням спеціалізованих фінансових установ Україною в особі її органів державної влади, які діють як від імені держави в цілому, так і від свого імені, а також державними підприємствами, організаціями, установами та державними корпораціями, за рахунок коштів відповідно державного бюджету, а також власних і позикових коштів державних підприємств, організацій, установ і державних корпорацій в економічну діяльність з метою соціально-економічного розвитку України, її адміністративно-територіальних одиниць у частині створення та розвитку інфраструктури (зокрема соціальної), що має

загальнодержавне або загальнорегіональне значення; створення й розвитку елементів інноваційної системи; стимулювання інвестиційної активності приватних осіб шляхом підвищення привабливості інвестиційного проекту за рахунок входження до нього держави та досягнення інших публічних цілей через створення, збереження й збільшення вартості державного майна (стор. 76);

– доведення того, що відносини з приводу здійснення державного інвестування та організації інвестиційної діяльності держави є за своєю природою публічними, майновими владними відносинами щодо розподілу й вкладення державних інвестицій, що підпадає під предмет правового регулювання фінансового права (стор. 132);

– формування авторського бачення щодо розмежування адміністративно-правового та фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності, де до останнього запропоновано віднести такі суспільні відносини, як: а) податкові відносини, що виникають між суб'єктами інвестиційної діяльності з державою з приводу утримання податків, а також у процесі здійснення податкового контролю, оскарження актів податкових органів, дій (бездіяльності) їх посадових осіб і притягнення до фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення; б) відносини у сфері банківського регулювання й банківського контролю, включаючи встановлення та реалізацію порядку реєстрації й ліцензування банків та інших фінансових установ; в) відносини у сфері валютного регулювання й валютного контролю; г) кредитні відносини; д) відносини з інвестиційних угод та угод про розподіл продукції (у частині фінансових зобов'язань інвесторів перед державою); е) відносини з регулювання грошового обігу, включаючи встановлення порядку готівкового грошового обігу та касових операцій юридичних осіб; є) відносини з регулювання ринку цінних паперів, включаючи встановлення порядку здійснення процедур державної реєстрації та інших способів легалізації різних форм інвестицій у цінні папери та контроль за їх обігом; ж) відносини щодо

встановлення правил випуску, обігу й погашення державних цінних паперів (стор. 146-147);

– пропозиції щодо інституціонального забезпечення інвестиційної діяльності держави та розвитку інвестиційних правовідносин у сфері здійснення бюджетних інвестицій в об'єкти капітального будівництва державної форми власності за рахунок бюджетних асигнувань шляхом створення Кабінетом Міністрів України Інвестиційного фонду України як юридичної особи публічного права, який би здійснював аналіз та готував пропозиції щодо перспективності інвестування бюджетних коштів в інфраструктурні проекти держави й територіальних громад та джерелом фінансування діяльності якого будуть кошти Державного бюджету України (стор. 160);

– законодавче забезпечення інвестиційної діяльності держави через розробку та прийняття проекту Кодексу України про інвестиційну діяльність, який встановив би загальні положення інвестиційної діяльності в державі, більш комплексно регулював інвестиційні відносини, визначав основні засади інвестиційного законодавства, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері інвестиційних відносин, державне регулювання й контроль за інвестиційною діяльністю, державну та місцеву підтримку інвестиційної діяльності тощо (стор. 148-151).

Зміст автореферату засвідчує, що дисертація не містить раніше захищені наукові положення та отримані автором нові науково обґрунтовані результати у галузі науки фінансового права, які у сукупності розв'язують важливу науково-практичну проблему вдосконалення теоретичних основ фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності держави, визначення завдань і основних напрямів діяльності органів державної влади у сфері державного інвестування, виявлення прогалин сучасного правового регулювання й розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності правотворчої та правозастосовчої діяльності у сфері інвестиційної діяльності держави.

Наукові положення, розробки, висновки й рекомендації, які винесено на захист, одержано здобувачем самостійно та розкрито в наукових працях повною мірою. Так, зокрема, за темою дисертації опубліковано в 8 наукових працях, з яких: 5 – статті в наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз, 3 – матеріали конференцій.

Основні результати дослідження доповідались та обговорювались на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та круглих столах: «Проблеми теорії фінансового права в сучасний період» (м. Київ, 2016 р.); «Сучасна наукова дискусія: питання юриспруденції» (м. Запоріжжя, 2016 р.); «Вороновські читання (Фінансове право: сучасний стан та перспективи)» (м. Київ, 2016 р.).

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження. Розроблені наукові положення щодо розвитку фінансово-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні, а також розробка нових теоретичних положень і науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційного законодавства України, яке регламентує порядок здійснення інвестиційної діяльності в державі можуть бути використані у навчальному процесі при підготовці висококваліфікованих фахівців в системі фінансового права, що підтверджено відповідною довідкою про практичне впровадження в навчальний процес Класичного приватного університету.

В науково-дослідній сфері основні положення та висновки дисертації можуть бути основою для подальшого реформування фінансового законодавства України. В правотворчості висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані в дисертації, можуть бути використані для підготовки й уточнення ряду законодавчих та підзаконних актів з інвестиційних питань. В правозастосовній діяльності використання одержаних результатів дасть змогу вдосконалити діяльність Кабінету Міністрів України, про що свідчить довідка про практичне впровадження результатів дослідження в діяльність Кабінету Міністрів України.

Практичні розробки щодо внесення змін до чинного інвестиційного законодавства України допоможуть органам державної влади здійснити

ефективне застосування норм інвестиційного законодавства України, ефективно здійснювати інвестиційну діяльність держави з метою задоволення публічних фінансових її інтересів, своєчасно забезпечувати реалізацію всіх форм інвестиційної діяльності, результативно вкладати державні інвестиції в публічних цілях для збільшення, збереження вартості державного майна, розробити та прийняти зміни до фінансових нормативно-правових актів України, розробити та здійснити дієві заходи щодо подальшої ефективної реалізації інвестиційної політики України.

Наукові висновки й рекомендації щодо розкриття предмету дисертаційного дослідження можуть бути також використані: у практичній діяльності Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України при здійсненні інвестиційної діяльності держави, Верховної Ради України при прийнятті законів України в інвестиційній сфері; при складанні навчальних планів, програм, спецкурсів, підготовці підручників, методичних посібників з фінансової тематики; у процесі підготовки магістрів з правознавства.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату. Дисертація та автореферат оформлені відповідно до вимог МОН України. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Робота складається *із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 241 сторінка, з них основний текст – 215 сторінок, список використаних джерел (233 найменування) – 24, додатки – 2 сторінки.

Критичні зауваження та побажання до дисертаційної роботи:

1. Державно-приватне партнерство є одним з основних механізмів реалізації політики модернізації економіки України, вирішення важливих соціально-економічних проблем. Висока ефективність ДПП як форми взаємодії держави та бізнесу доведена досвідом багатьох країн світу. Нині актуалізувалися об'єктивні обставини для запровадження механізмів ДПП. Для реалізації

масштабних модернізаційних проектів у різних секторах економіки потрібні значні інвестиційні ресурси, потужним джерелом яких може стати приватний бізнес. Водночас зростає інтерес бізнесу до державної підтримки, що дає змогу знизити ризики приватних інвестицій, підвищити надійність інвестиційних проектів для кредитних організацій. Сутність ДПП полягає у співробітництві між органами державної влади та органами місцевого самоврядування (державними партнерами) та суб'єктами підприємницької діяльності, крім державних і комунальних підприємств, (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору. Проекти ДПП мають забезпечити вищу ефективність інвестиційної діяльності, ніж у разі її здійснення лише державним партнером, мати довгостроковий характер (від 5 до 50 років), передбачати фінансування (або співфінансування) проекту з боку приватного партнера, розподіл відповідальності та ризиків між приватним і державним партнерами у процесі здійснення ДПП. Тому у першому розділі дисертаційної роботи при дослідженні сутності інвестиційної діяльності держави, її форм та видів доцільно було окрему увагу приділити механізмам державно-приватного партнерства, а також державної підтримки суб'єктів господарювання.

2. Україна стала однією з небагатьох країн світу з негативним досвідом і тенденціями функціонування вільних економічних зон, територій пріоритетного розвитку й технологічних парків. Чинна практика застосування цих форм в Україні фактично дискредитує ідею їх використання як інструменту стимулювання інвестиційної діяльності та забезпечення модернізації економічної системи країни. Проте, відмовлятися від такого інструменту заохочення інвестиційної діяльності, особливо на депресивних територіях, передчасно. Наразі має відбуватися переосмислення засад застосування та розвитку технологічних парків в Україні, проте практичне реформування відбувається у спосіб напрацювання та запровадження нових форм без належного врегулювання наявних проблем у вже існуючих. Зокрема, мова йде про індустріальні парки. Відповідно до прогнозних розрахунків експертів на один індустріальний парк можна залучити не менше 200 млн дол. США

інвестицій, створити від десяти до кількох десятків компаній та від 2,5 до 10 тис. нових робочих місць. Під час реалізації згаданих проектів індустріальних парків можна створити понад 300 тис. робочих місць і залучити в економіку України не менше 8 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій. Тому дисертаційна робота значно виграла б в практичному значенні, якщо б автор приділив увагу аналізу організаційно-економічних умов діяльності індустріальних парків та чинного законодавства України в цій сфері.

3. У дисертаційній роботі багато уваги приділяється бюджетним інвестиціям, бюджетним механізмам здійснення інвестиційної діяльності держави. Так, зокрема, на стор. 93-97 дисертації автор приділяє увагу аналізу бюджетних інвестицій в об'єкти державної власності, в об'єкти капітального будівництва державної власності, фінансування державою інвестиційних проектів за межами її території, або спільно з іноземними державами, спрямування бюджетними установами коштів, отриманих від діяльності, що дає дохід, на фінансування капітальних вкладень тощо. Разом з тим, автору варто було визначити позитивні кроки, які були здійснені владою, у питанні підвищення ефективності функціонування бюджетних механізмів стимулювання інвестиційної діяльності та негативні результати таких механізмів, а також залучення державних запозичень на реалізацію державних інвестиційних проектів та інших інвестиційних програм (проектів) чи надання державою в особі Міністерства фінансів України державних гарантій виконання зобов'язань суб'єктами господарювання перед кредиторами, що виникають в зв'язку з реалізацією таких інвестиційних проектів.

4. Основними тенденціями кризового стану інвестиційної діяльності в Україні є повільне відновлення інвестиційної активності, що не дозволяє говорити про наявність достатнього інвестиційного ресурсу для модернізації економіки; низький рівень валового нагромадження основного капіталу у структурі ВВП, що значно поступається показникам докризового рівня і не відповідає потребам забезпечення розширеного економічного відтворення; нерациональна структура інвестування за сферами економіки, із надто високою

часткою фінансово-посередницьких секторів; погіршення структури інвестування промислового виробництва, в якій випереджальними темпами зростала частка базових галузей; погіршення технологічної структури інвестування економіки. Цим проблемам й шляхам їх розв'язання слід було автору приділити увагу у дисертаційній роботі.

5. Загалом обсяги інвестицій у вітчизняну економіку як з боку інвесторів, так і з боку держави поки що залишаються на низькому рівні через несприятливий інвестиційний клімат, що пояснюється недосконалою законодавчою базою, нерозвиненими фондовим ринком та фінансово-кредитною системою, потужним податковим тиском, неефективним використанням амортизаційних відрахувань, а також низьким рівнем трансформації заощаджень населення в інвестиції. Перешкоди для ефективної реалізації інвестиційної діяльності держави створює також: 1) невизначеність з боку відповідних органів державної влади пріоритетів розвитку базових галузей економіки, відсутність чіткого бачення перспективної структури економіки, що необхідно під час прийняття рішень щодо надання державної підтримки; відсутність ефективних інструментів стимулювання інвестицій у високотехнологічні види діяльності та інновації; 2) несформованість системи правових інструментів залучення державних інвестицій у модернізацію економіки; 3) несприятливі умови банківського кредитування реального сектору економіки через високі ставки кредитів та утрудненість доступу до їх отримання; 4) недосконалість законодавства щодо трансферу технологій та технологічної кооперації вітчизняних виробників високотехнологічної продукції між собою та із закордонними партнерами тощо. Тому дисертаційна робота потребувала б формулювання авторського бачення щодо вирішення вище наведених перешкод для ефективної інвестиційної діяльності держави, що могло б слугувати орієнтиром для суб'єктів владних повноважень у розробці нової інвестиційної політики держави.

Загальний висновок

1. Дисертаційна робота Хапка Юрія Богдановича «Фінансово-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на досить актуальну тему. Вона містить теоретичні розробки та практичні пропозиції, спрямовані на формування та розвиток інвестиційної діяльності держави. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача.

2. Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практична цінність сформульованих положень і висновків в сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота «Фінансово-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні» відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, та відповідає пунктам 11-14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

професор кафедри фінансового права юридичного
факультету Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук, професор

Н.Я. Якимчук

